

JAARVERSLAG 2017

Stichting Privacy First
Amsterdam

30 juni 2018

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	1
2.	Rechtszaken	1
2.1	Kentekenparkeren.....	2
2.2	Zaak Burgers tegen Plasterk.....	2
2.3	Rechtszaak VP Huisartsen tegen Landelijk Schakelpunt (LSP)	3
2.4	Rechtszaak tegen Systeem Risico Indicatie (SyRI)	4
2.5	Nieuwe wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Sleepwet)	4
2.6	Automatische nummerplaatherkenning (ANPR).....	5
3.	Privacy First Solutions	6
3.1	Versterking van democratische rechtsstaat.....	6
3.2	Nationale Privacy Conferentie en Nederlandse Privacy Awards.....	7
3.3	Advisering van bedrijven en overheden.....	9
3.4	Publieksdebat Privacy First over kinderen en privacy.....	9
3.5	Overige activiteiten	10
3.5.1	Overlegstructuren	10
3.5.2	Privacy First als dagelijkse vraagbaak.....	10
3.5.3	Ondersteuning van individuele rechtszaken	11
4.	Politieke lobby en diplomatie	11
4.1	Wetgeving en beleid.....	11
4.2	Referendum over de Sleepwet.....	13
4.3	VN Mensenrechtenraad	13
4.4	VN Mensenrechtencomité	14
5.	Communicatie	14
5.1	Massamedia	14
5.2	Internet.....	20
6.	Organisatie	20
7.	Financiën	21

1. Inleiding

Privacy First is in 2008 opgericht als onafhankelijke stichting ter behoud en bevordering van ieders recht op privacy. Privacy is een mensenrecht en omvat naast de persoonlijke levenssfeer ook de bescherming van persoonsgegevens, vertrouwelijke communicatie en lichamelijke integriteit. Vast beleid van Privacy First is om onze aandacht primair te richten op (dreigende) privacyschendingen die grote groepen mensen tegelijk kunnen treffen. In onze selectie van onderwerpen laten wij ons daarbij leiden door 1) de schaal, 2) de ernst en 3) de impact en gevolgen van een bepaalde schending. Massale, ernstige privacyschendingen worden door Privacy First eerst onderzocht en publiekelijk benoemd. Vervolgens tracht Privacy First de betreffende schending op te heffen middels stille diplomatie en politieke lobby, gevolgd door een publiekscampagne, juridische actie of – als uiterste middel – een rechtszaak. In lijn met deze criteria richtte de aandacht van Privacy First zich de laatste jaren voornamelijk op biometrie, cameratoezicht, de OV-chipkaart, medische privacy, mobiliteit en anonimiteit in de openbare ruimte. Daarnaast is Privacy First steeds actiever op het thema privacy & geheime diensten, Big Data en *profiling*. Sinds 2015 heeft Privacy First een nieuwe overkoepelende component aan al haar activiteiten toegevoegd: Privacy First Solutions. Onze kernmissie is om Nederland te ontwikkelen tot internationaal Privacy Gidsland. Hieronder lichten wij onze voornaamste activiteiten uit 2017 graag toe.

2. Rechtszaken

Als maatschappelijke organisatie gaat het Privacy First erom zo effectief mogelijk te opereren met de beperkte middelen die wij hebben. Als stille diplomatie en politieke lobby vruchteloos blijken, voert Privacy First daarom principiële rechtszaken tegen wetgeving en beleid die tot grootschalige privacyschendingen leiden. De afgelopen jaren deed Privacy First dit met succes tegen de centrale opslag van ieders vingerafdrukken onder de Paspoortwet en de opslag van ieders

telecommunicatiedata onder de Wet bewaarplicht telecommunicatiegegevens. Privacy First voert dergelijke zaken bij voorkeur in coalitieverband en middels pro deo ondersteuning door geschikte advocatenkantoren.

2.1 Kentekenparkeren

Ter behoud van het recht op anonimiteit in de openbare ruimte voert Privacy First sinds enkele jaren o.a. rechtszaken tegen (verplicht) kentekenparkeren. Begin 2015 won Privacy First voorzitter Bas Filippini in dit verband een bestuursrechtelijke zaak tegen de gemeente Amsterdam: sindsdien zijn automobilisten in heel Nederland niet langer verplicht om bij het parkeren hun kenteken in te voeren. Begin 2016 werd dit oordeel bevestigd door de Hoge Raad. Een civielrechtelijk kort geding van Privacy First ter algehele afschaffing van kentekenparkeren werd in 2017 echter verloren: in hoger beroep weigerde het Hof Amsterdam in mei 2017 uitspraak in deze zaak te doen wegens de (door het Hof veronderstelde) complexiteit van de zaak. Een vergelijkbare fiscaalrechtelijke bodemprocedure van Privacy First over kentekenparkeren en het recht op contante (anonieme) betaling werd vervolgens in oktober 2017 verloren bij de rechtbank Amsterdam. Hoger beroep in deze zaak loopt sindsdien bij het Hof Amsterdam. In hoger beroep beoogt Privacy First o.a. om zogeheten prejudiciële vragen bij het Europees Hof van Justitie in Luxemburg uit te lokken over het (Europese) recht op contante betaling. Daarnaast spelen in deze zaak diverse nieuwe fundamentele vragen over het recht op anonimiteit in de openbare ruimte.

Een vergelijkbare zaak van de voorzitter van Privacy First heeft betrekking op trajectcontroles bij snelwegen. Deze zaak diende eind 2017 bij de rechtbank Haarlem en loopt momenteel in hoger beroep bij het Hof Leeuwarden.

Beide zaken worden tegen sterk gereduceerd tarief gevoerd door Alt Kam Boer Advocaten in Den Haag. Indien nodig zullen deze zaken worden voortgezet tot aan het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg.

2.2 Zaak *Burgers tegen Plasterk*

Sinds eind 2013 voert Privacy First samen met andere organisaties en burgers de rechtszaak *Burgers tegen Plasterk*. Aanleiding voor deze civielrechtelijke zaak tegen de Nederlandse Staat vormden de onthullingen van Edward Snowden over de praktijken van (buitenlandse) inlichtingendiensten, waaronder de Amerikaanse NSA en Britse GCHQ. Onze coalitie eist dat de Staat stopt met het gebruiken van

buitenlandse inlichtingen die niet in overeenstemming met de Nederlandse wet zijn verkregen. De advocaten van bureau Brandeis voeren deze zaak op basis van hun eigen pro deo fonds voor maatschappelijke zaken. De aangesloten organisaties zijn: Stichting Privacy First, de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA), de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) en Internet Society Nederland. Nadat de zaak in juli 2014 werd verloren bij de rechtbank Den Haag, wees ook het Hof Den Haag op 14 maart 2017 helaas alle vorderingen van de coalitie af. Dit gebeurde echter voornamelijk wegens gebrek aan feitelijk bewijs. De *modus operandi* van geheime diensten is immers geheim. De coalitie is vervolgens in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. Het arrest van het Hof Den Haag bevatte niettemin ook een aantal goede overwegingen:

- Het Hof bevestigde dat Nederlandse diensten zich moeten onthouden van het gebruik van gegevens waarvan bekend is of vermoed wordt dat zij door een buitenlandse dienst zijn verworven met een methode die mensenrechten schendt;
- Het Hof gaf aan dat Nederlandse diensten geen gebruik mogen maken van de zogenaamde “U-bocht” constructie: zij mogen buitenlandse diensten niet verzoeken activiteiten uit te voeren die zij zelf niet mogen uitvoeren;
- Indien de Nederlandse diensten systematisch of willens en wetens gegevens van buitenlandse diensten ontvangen die zij zelf niet hadden mogen of kunnen verzamelen, levert dat volgens het Hof strijd op met de wet.

Parallel aan deze zaak hadden Privacy First c.s. zich eind 2015 gevoegd in de Britse vergelijkbare zaak van Big Brother Watch tegen de Britse regering bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in Straatsburg. Indien deze zaak door Big Brother Watch en Privacy First c.s. gewonnen wordt, zal de Nederlandse Hoge Raad deze uitspraak dienen te volgen. Privacy First hoopt dat het Hof in Straatsburg spoedig tot een kritisch oordeel zal komen.

2.3 Rechtszaak VP Huisartsen tegen Landelijk Schakelpunt (LSP)

De afgelopen jaren voerde de Vereniging Praktijkhoudende Huisartsen (VP Huisartsen) een grootschalige civiele rechtszaak tegen de private opvolger van het Elektronisch Patiëntendossier: het Landelijk Schakelpunt (LSP). Na teleurstellende uitspraken door de rechtbank Utrecht en het Hof Arnhem werd deze zaak op 1 december 2017 helaas afgewezen door de Hoge Raad, echter met als belangrijk lichtpunt dat in de uitspraak duidelijk wordt aangestuurd op *privacy by design* voor medische systemen. In die zin vormt deze uitspraak alsnog een overwinning. Positief is bovendien dat in het advies (“conclusie”) van de Advocaat-generaal bij de Hoge Raad uitgebreid wordt gerefereerd aan de *amicus curiae* brief die Privacy First en het Platform Bescherming Burgerrechten in cassatie hadden ingebracht. Deze brief was ingediend in het kader van onze gezamenlijke campagne [SpecifiekeToestemming.nl](https://specifiekeToestemming.nl) ter behoud en bevordering van het recht op medische privacy. De slotoverweging van de Hoge Raad over *privacy by design* is hierdoor wellicht geïnspireerd. Zie voor meer informatie

<https://www.privacyfirst.nl/aandachtsvelden/gezondheid-a-privacy/item/1098-hoge-raad-stuurt-aan-op-privacy-by-design.html>. Mogelijk zal deze zaak nog worden voortgezet bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg.

Deze zaak kreeg in cassatie (mede op advies van Privacy First) via het Public Interest Litigation Project (PILP) pro deo ondersteuning door advocatenkantoor Houthoff Buruma.

2.4 Rechtszaak tegen Systeem Risico Indicatie (SyRI)

Middels het Systeem Risico Indicatie (SyRI) kan iedere Nederlander door de overheid heimelijk worden geprofileerd als potentiële belasting- of uitkeringsfraudeur. Dit uiterst schimmige Big Data-project vormt een flagrante schending van ieders recht op privacy en staat ook op gespannen voet met diverse andere burgerrechten, waaronder het recht op een eerlijk proces. Onder leiding van het Public Interest Litigation Project en het Platform Bescherming Burgerrechten werd daarom samen met Privacy First in 2017 een grootschalige

Bij voorbaat verdacht

civiele rechtszaak voorbereid ter afschaffing van dit Orwelliaanse systeem. Deze rechtszaak tegen de Nederlandse Staat (ministerie van Sociale Zaken) loopt sinds maart 2018 bij de rechtbank Den Haag. De coalitie van eisers bestaat voornamelijk uit het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM), Stichting Platform Bescherming Burgerrechten,

Stichting Privacy First, Stichting KDVP en de Landelijke Cliëntenraad (LCR). Tevens hebben de bekende auteurs Tommy Wieringa en Maxim Februari zich op persoonlijke titel als eisers en als ambassadeurs bij de rechtszaak aangesloten. De procedure wordt tegen sterk gereduceerd tarief gevoerd door Deikwijs Advocaten. Zie voor de bijbehorende publiekscampagne van het Platform Bescherming Burgerrechten <https://bijvoorbaatverdacht.nl>.

2.5 Nieuwe wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Sleepwet)

Ondanks brede maatschappelijke kritiek op de nieuwe Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Wiv2017, ook wel 'Sleepwet' genoemd) en ondanks een concept-dagvaarding van Privacy First c.s. aan het adres van de Eerste Kamer in

maart 2017, nam de Eerste Kamer in juni 2017 de nieuwe Wiv vrijwel ongewijzigd aan. Door deze wet zal het internetverkeer van onschuldige burgers massaal kunnen worden afgetapt (“sleepnet”) en zullen deze data ongeëvalueerd kunnen worden uitgewisseld met buitenlandse geheime diensten. Ook zullen de Nederlandse geheime diensten AIVD en MIVD directe toegang kunnen krijgen tot allerlei databanken in de publieke en private sector, zullen onschuldige burgers en organisaties (‘derden’) door de diensten gehackt kunnen worden en wordt zelfs een decryptiebevel ingevoerd op straffe van 2 jaar hechtenis. Sinds de zomer van 2017 bereiden Privacy First c.s. daarom een grootschalige rechtszaak tegen de nieuwe Wiv voor met als doel om de meest privacyschendende onderdelen van deze wet onrechtmatig te laten verklaren wegens strijd met internationaal en Europees privacyrecht. Ondanks het kritische referendum over de Wiv op 21 maart 2018 (waarover hieronder meer) liet het kabinet de Wiv per 1 mei 2018 vrijwel ongewijzigd in werking treden. Middels een kort geding heeft een brede coalitie van organisaties (waaronder Privacy First) vervolgens tevergeefs geprobeerd om de nieuwe Wiv deels buiten werking te laten stellen. Een volgende juridische stap zal wellicht bestaan uit een brede bodemprocedure om de meest privacyschendende onderdelen van de Wiv alsnog onverbindend te laten verklaren. De huidige coalitie bestaat naast Privacy First uit het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM), Bits of Freedom, Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA), Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ), Platform Bescherming Burgerrechten, Free Press Unlimited, BIT, Voys, Speakup, Greenpeace International, Waag Society en Mijndomein Hosting. Onze rechtszaken tegen de Wiv worden gecoördineerd door PILP en gevoerd door Boekx Advocaten. Tevens zal Privacy First in dit verband blijven lobbyen voor snelle positieve wetswijzigingen.

2.6 Automatische nummerplaatherkenning (ANPR)

Vast beleid van Privacy First is om massale privacyschendingen bij de rechter aan te vechten en onrechtmatig te laten verklaren. Een nieuwe wet die zich daar bij uitstek toe leent is de wet inzake Automatic Number Plate Recognition (ANPR).

Onder de ANPR-wet zullen de kentekens van alle auto's (oftewel ieders reisbewegingen) in Nederland door middel van

cameratoezicht vier weken in een centrale politiedatabank worden opgeslagen voor opsporing en vervolging. Iedere automobilist wordt hierdoor een potentiële verdachte. Privacy First acht dit volstrekt disproportioneel. Mede op verzoek van Privacy First werd op 20 juni 2017 door de Eerste Kamer een kritische hoorzitting over het wetsvoorstel gehouden. Ondanks onze kritische input en onze deelname aan deze hoorzitting werd de ANPR-wet eind 2017 ongewijzigd door de Eerste Kamer aangenomen. Privacy First heeft direct daarna via Pro Bono Connect het advocatenkantoor CMS Derks Star Busmann ingeschakeld om de wet ANPR

onrechtmatig te laten verklaren zodra deze in werking treedt. Dit zal gebeuren middels een kort geding met diverse mede-eisers, waaronder in elk geval het Platform Bescherming Burgerrechten. Indien nodig volgt na het kort geding een juridische bodemprocedure.

Naar aanleiding van een kritisch arrest van de Hoge Raad begin 2017 over ANPR en de Belastingdienst is het (massale) gebruik van ANPR door de fiscus sindsdien gestaakt. Een eventuele rechtszaak van Privacy First ter stopzetting van fiscale ANPR is daarmee onnodig geworden.

3. Privacy First Solutions

Eind 2014 is Stichting Privacy First het initiatief Privacy First Solutions gestart met als doel om zowel de overheid als het bedrijfsleven te stimuleren om op privacyvriendelijke wijze te opereren en privacyvriendelijk beleid en innovatie tot norm te maken. Inmiddels vormt Privacy First Solutions een integraal onderdeel van alle activiteiten van Privacy First, inclusief onze lobby en rechtszaken. Kernmissie van Privacy First is Nederland als Privacy Gidsland. Privacy First Solutions heeft in dit verband een belangrijke aanjagende functie. Nederland beschikt reeds over alle randvoorwaarden om zich tot Privacy Gidsland te kunnen ontwikkelen, waaronder een hoogtechnologische samenleving, een bloeiende ICT-industrie, relevante universitaire kenniscentra, een toenemend maatschappelijk privacybewustzijn en een groeiende vraag onder burgers en consumenten naar privacyvriendelijke dienstverlening en producten. Privacy First staat als geen andere organisatie met al deze partijen in contact en kan zowel overheid als bedrijfsleven inspireren, stimuleren, verbinden en gezamenlijk laten toewerken naar optimale privacybescherming en privacybevordering. In 2017 deed Privacy First dit voornamelijk middels lobby, kennisoverdracht en de organisatie van relevante publieksevenementen. Privacy First Solutions omvat echter ook juridische activiteiten en rechtszaken: soms bestaat de beste oplossing voor een actueel privacyprobleem immers simpelweg uit de afschaffing van privacyschendende wetgeving of beleid, voorzover mogelijk vergezeld van de introductie van een privacyvriendelijk alternatief en invoering van *privacy by design*. Hieronder volgt een overzicht van onze voornaamste Solutions-activiteiten in 2017.

3.1 Versterking van democratische rechtsstaat

In januari 2017 organiseerde Privacy First op haar kantoorlocatie in het Amsterdamse Volkshotel haar jaarlijkse Nieuwjaarsborrel annex debatavond. Dit evenement stond ditmaal grotendeels in het teken van de 'Shared Democracy': na Athene (democratie 1.0) en onze huidige 19e-eeuwse parlementaire democratie (2.0) is het in de optiek van Privacy First hoog tijd voor verdere vernieuwing en meer burgerparticipatie: *Shared Democracy*, democratie 3.0. In zijn Nieuwjaarstoespraak gaf Privacy First voorzitter Bas Filippini onze visie hierop.

Vervolgens hield ICT-onderzoeker Brenno de Winter een even boeiende als vermakelijke presentatie over actuele problemen rondom privacy, informatiebeveiliging en de huidige kloof tussen burger en bestuur. Vervolgens was er een uitgebreid debat met het publiek (de opkomst overtrof de zaalcapaciteit), gevolgd door een gezellige borrel waar wij samen konden proosten op een privacyvriendelijk 2017. Sindsdien is dit thema door Privacy First verder opgepakt, onder meer middels kritische lobby richting de Eerste en Tweede Kamer ter behoud van het referendum. Tevens maakt Privacy First zich al jaren sterk voor de invoering van een Constitutioneel Hof. Recentelijk heeft Privacy First deze onderwerpen actief bepleit bij de Staatscommissie Parlementair Stelsel.

3.2 Nationale Privacy Conferentie en Nederlandse Privacy Awards

Op 30 januari 2018 organiseerden Privacy First en ECP gezamenlijk de allereerste Nationale Privacy Conferentie. Doel is om dit voortaan hét Nederlandse privacy-evenement rond de Europese Dag van de Privacy te maken en met het bedrijfsleven, overheid, wetenschap en maatschappelijk middenveld gezamenlijk te bouwen aan een privacyvriendelijke informatiemaatschappij. Stip op de horizon van de conferentie is Nederland als internationaal Privacy Gidsland. De congreslocatie was deze eerste keer (bewust) onze kantoorlocatie: het Volkshotel in Amsterdam. De belangstelling bleek enorm: meer dan 225 professionals hadden zich aangemeld, met een zaalcapaciteit van 160 personen. Keynote speakers waren Aleid Wolfsen (voorzitter Autoriteit Persoonsgegevens), Gerrit-Jan Zwenne (hoogleraar Universiteit Leiden) en Jaap-Henk Hoepman (Radboud Universiteit Nijmegen). Daarna was er een paneldebat en publieksdiscussie met o.a. Ulco van de Pol (voorzitter Commissie Persoonsgegevens Amsterdam), Tim Toornvliet (Nederland ICT) en Lennart Huizing (Privacy Company).

Aleid Wolfsen (voorzitter Autoriteit Persoonsgegevens). Foto: Maarten Tromp

Nederlandse **PRIVACY AWARDS**

Als afsluitend onderdeel van de conferentie werden door Privacy First de nieuwe Nederlandse Privacy Awards uitgereikt. Genomineerden waren het project IRMA (Radboud Universiteit Nijmegen) en Schluss

(categorie Consumentenoplossingen), TrustTester en Personal Health Train (categorie Bedrijfsoplossingen) en het Jeugd Implementatieplan Privacy (gemeente Amsterdam, categorie Overheidsdiensten). Tijdens de conferentie hebben alle genomineerden hun projecten middels Award-pitches aan het publiek gepresenteerd. Grote winnaar van de Awards werd vervolgens IRMA (I Reveal My Attributes, inzending van prof. Bart Jacobs & team) als algemeen inzetbare *privacy by design* oplossing voor privacyvriendelijke authenticatie in de private en publieke sector. Daarnaast wonnen de vijf Amsterdamse studenten achter het Sleepwet-referendum de Aanmoedigingsprijs.

V.l.n.r.: Paul Korremans (jurylid), Luca van der Kamp (referendumstudenten), Esther Bloemen (Personal Health Train), Nina Boelsums (referendumstudenten), Bas Filippini (jury-voorzitter), Bart Jacobs (IRMA), Arjan van Diemen (TrustTester), Marie-José Hoefmans (Schluss) en Wilmar Hendriks (gemeente Amsterdam). Foto: Maarten Tromp

De Award-jury bestond uit de volgende personen:

- Bas Filippini, oprichter en voorzitter Privacy First (jury-voorzitter)
- Paul Korremans, data protection & security professional, Comfort Information Architects (tevens bestuurslid Privacy First)
- Marie-José Bonthuis, eigenaar IT's Privacy
- Bart van der Sloot, senior researcher, Tilburg University
- Marjolein Lanzing, promovenda Filosofie & Ethiek, Eindhoven University of Technology.

De Nationale Privacy Conferentie en de Nederlandse Privacy Awards werden dit jaar mede mogelijk gemaakt door Stichting Democratie & Media en Adessium Foundation. Begin 2019 zullen Privacy First en ECP dit inspirerende evenement opnieuw organiseren. Zou uw organisatie graag partner of sponsor willen worden? Neem dan contact op met Privacy First!

3.3 Advisering van bedrijven en overheden

Privacy First wordt de laatste jaren in toenemende mate door bedrijven en overheden gevraagd om advies. In uitzonderlijke gevallen, wanneer de intenties van de betreffende organisatie in lijn liggen met de missie van Privacy First, willen we graag een bijdrage leveren. In 2017 leidde dit o.a. tot structureel advies en samenwerking met de Volksbank in het kader van actuele privacyproblematiek rond de nieuwe Europese betaalrichtlijn PSD2 (Payment Services Directive). In dit verband werkt de Volksbank (en de bancaire sector) samen met Privacy First aan de ontwikkeling van een nieuw keurmerk voor financiële dienstverleners (fintechs) die onder PSD2 tot de markt voor betaalverkeer willen toetreden. Op deze wijze tracht Privacy First e.e.a. positief te beïnvloeden en in goede banen te helpen leiden.

3.4 Publieksdebat Privacy First over kinderen en privacy

Begin 2018 organiseerde Privacy First een drukbezochte Nieuwjaarsborrel en succesvol publieksdebat over het thema kinderen & privacy, zie voor een uitgebreid verslag <https://www.privacyfirst.nl/solutions/evenementen/item/1103-verslag-van-publieksdebat-over-kinderen-privacy.html>. Privacy First heeft in toenemende mate zorgen op dit terrein en zal zich vanaf dit jaar dan ook actief gaan inzetten om de privacy van kinderen en leerlingen (met name in het basisonderwijs) te bevorderen, allereerst middels kritische gesprekken met verantwoordelijke organisaties in de private en publieke sector.

Nieuwjaarsspeech Bas Filippini (voorzitter Privacy First), 17 januari 2018. Foto: Bertus Gerssen

3.5 Overige activiteiten

Privacy First nam in 2017 actief deel aan diverse relevante congressen en seminars, waaronder iPoort, ministerie van Binnenlandse Zaken (UPR), Hogeschool Utrecht, ministerie van Justitie en Veiligheid (Big Data), WKPA, Hague Security Delta, Waag Society, AIVD, College voor de Rechten van de Mens, Universiteit Twente, ECP, Vereniging voor Biometrie & Identiteit (VVBI) en de Nederlandse Vereniging voor Onderwijsrecht (NVOR). De medewerkers van Privacy First worden regelmatig als spreker uitgenodigd bij publieksevenementen van overheid, bedrijfsleven en wetenschap. In dat kader werkt Privacy First sinds eind 2016 o.a. samen met sprekersbureau Athenas. Verder voert Privacy First continu stille diplomatie op ons brede werkterrein; in dit verband had Privacy First in 2017 talloze meetings met overheden, bedrijven en andere organisaties.

3.5.1 Overlegstructuren

Privacy First was in 2017 binnen het programma C-ITS (Intelligent Transport Systems) vaste deelnemer aan de Rondetafel Juridische Aspecten van Smart Mobility en de Werkgroep Privacy by Design. Daarnaast was en blijft Privacy First actief als deelnemer binnen het Platform Bescherming Burgerrechten en het Breed Mensenrechten Overleg Nederland (BMO-NL).

3.5.2 Privacy First als dagelijkse vraagbaak

Naast deze activiteiten is Privacy First in 2017 dagelijks telefonisch en per email benaderd door burgers, journalisten, studenten en scholieren met de meest uiteenlopende vragen en verzoeken op privacyterrein. Privacy First tracht de betreffende vragen altijd zo goed en zo snel mogelijk te beantwoorden, maar dit vergt veel van onze kleine stichting.

3.5.3 Ondersteuning van individuele rechtszaken

In toenemende mate wordt Privacy First tevens benaderd door buitenlandse NGO's, fondsen en instellingen van de Europese Unie en Raad van Europa. In uitzonderlijke gevallen 'adopteert' Privacy First ook juridische cases van (Nederlandse) burgers of tracht hen daarin te adviseren en hen een podium te geven in de media. Een succesvol voorbeeld betreft de lokale afvalpas (ter opening van vuilniscontainers): een door Privacy First ondersteunde individuele zaak over deze kwestie leidde in de zomer van 2017 tot onrechtmatigverklaring (door de Autoriteit Persoonsgegevens) van de Arnhemse afvalpas. Dit leidde vervolgens zelfs tot ontgrendeling van alle Arnhemse afvalcontainers. Deze zaak loopt momenteel bij de rechtbank Arnhem en zal precedentwerking blijven hebben voor privacy en dataprotectie op lokaal niveau bij talloze andere Nederlandse gemeenten. Daarnaast lopen twee door Privacy First ondersteunde zaken over 'privacy-discriminatie' en gebrek aan anonimiteit bij de OV-chipkaart (Michiel Jonker vs. Autoriteit Persoonsgegevens & NS). De ondersteuning van dergelijke zaken vergt echter veel van onze kleine stichting.

4. Politieke lobby en diplomatie

4.1 Wetgeving en beleid

In 2017 betrof de politieke lobby van Privacy First met name de wetsvoorstellen Vastleggen en bewaren kentekengegevens door politie (ANPR), het wetsvoorstel Computercriminaliteit III (politie-hackwet) en de nieuwe Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Wiv2017 of 'Sleepwet'). Tevens nam Privacy First in 2017 deel aan enkele expert-meetings in de Eerste en Tweede Kamer en publiceerde Privacy First begin maart 2017 een uitvoerige [privacy-analyse](#) van alle verkiezingsprogramma's voor de Tweede Kamerverkiezingen.

Vincent Böhre (Privacy First, links) bij deskundigenbijeenkomst over de wetsvoorstellen ANPR en Computercriminaliteit III, Eerste Kamer 20 juni 2017.

Mede op verzoek van Privacy First werd op 20 juni 2017 door de Eerste Kamer een uitgebreide hoorzitting over het wetsvoorstel ANPR en het wetsvoorstel Computercriminaliteit III gehouden, waarbij Privacy First zowel schriftelijke als mondelinge input gaf. Desondanks werd het wetsvoorstel ANPR vervolgens helaas door de Eerste Kamer aangenomen. Dit geldt inmiddels ook voor het wetsvoorstel Computercriminaliteit III, al waren daar de laatste jaren (mede door kritische lobby van Privacy First) reeds enkele verbeteringen in aangebracht: zo werd het eerdere decryptiebevel uit dit wetsvoorstel geschrapt en geldt vooraf verplichte toetsing van de hack-bevoegdheid door de rechter-commissaris. Desondanks blijft Privacy First grote zorgen houden over de uitoefening (en toekomstige uitbreiding) van deze nieuwe politiebevoegdheid.

Vincent Böhre (Privacy First, midden) tijdens de expert-meeting over horizontale privacy (privacy tussen burgers onderling), Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid, Tweede Kamer 7 december 2017.

Ondanks massale kritiek en talloze (mede door Privacy First geïnspireerde) moties en concept-amendementen werd de 'Sleepwet' in juli 2017 eveneens aangenomen. Eén van de weinige lichtpuntjes hierbij is het nieuwe klachtrecht onder de Wiv2017: het individuele klachtrecht bij de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) zal ook toekomen aan belangenorganisaties om klachten te kunnen indienen namens een bepaalde groep mensen en/of in het algemeen belang (*actio popularis*). Onder het eerdere klachtrecht bij de Nationale Ombudsman was dit al jaren mogelijk en reeds staande praktijk. Op advies van Privacy First heeft de CTIVD hier vervolgens op aangedrongen bij de parlementaire behandeling van de nieuwe Wiv. Indien opportuun zal Privacy First dit klachtrecht de komende jaren volledig benutten. Tevens hoopt Privacy First dat dit brede klachtrecht onder de Wiv2017 ook bij andere wetten en beleidsterreinen ingesteld zal worden.

4.2 Referendum over de Sleepwet

Zodra het initiatief van vijf Amsterdamse studenten voor een referendum over de nieuwe Wiv ('Sleepwet') in augustus 2017 gelanceerd was heeft Privacy First dit actief ondersteund op onze website, internet-fora en social media. Mede hierdoor (en door de steun van talloze andere maatschappelijke organisaties) kreeg het initiatief brede aandacht en steun in de reguliere media en werden ruim voldoende handtekeningen opgehaald om het referendum daadwerkelijk te doen plaatsvinden. Vervolgens heeft Privacy First eind 2017 een subsidieverzoek bij de Nationale Referendumcommissie ingediend om actief campagne tegen de nieuwe Wiv te kunnen voeren. Dit subsidieverzoek werd snel en volledig gehonoreerd, waardoor Privacy First met meerdere activiteiten effectief campagne heeft kunnen voeren voor een NEE-stem bij het referendum over de 'Sleepwet' op 21 maart 2018. Vervolgens stemde een meerderheid van de bevolking tegen de wet, waarna het kabinet helaas slechts enkele summiere beleidswijzigingen aankondigde, waaronder een (door Privacy First beoogde) inperking van de nieuwe internet-sleepnetbevoegdheid in het binnenlandse domein. Tevens kondigde het kabinet enkele toekomstige, niet-fundamentele wetswijzigingen aan. Meer hierover in ons jaarverslag volgend jaar.

4.3 VN Mensenrechtenraad

Op 10 mei 2017 is Nederland in het kader van de periodieke Universal Periodic Review (UPR) kritisch onder de loep genomen door de VN Mensenrechtenraad in Genève. In dat kader verzond Privacy First eerder een schaduwrapportage over actuele Nederlandse privacyproblematiek aan zowel de Mensenrechtenraad als aan alle ambassades in Den Haag. Naar aanleiding daarvan vonden in de lente van 2017 vertrouwelijke meetings plaats tussen Privacy First en (achtereenvolgens) de ambassades van Bulgarije, Argentinië, Australië, Griekenland, Duitsland, Chili en Tanzania, waarbij de rang van onze gesprekspartners varieerde van senior diplomaten tot ambassadeurs. Tevens ontving Privacy First positieve reacties op onze rapportage vanuit de ambassades van Zweden, Mexico en het Verenigd Koninkrijk. Ook werden enkele passages uit onze rapportage overgenomen in de VN-samenvatting van de Mensenrechtenraad over de algehele mensenrechtensituatie in Nederland. Op 10 mei 2017 ontving de Nederlandse regeringsdelegatie (geleid door minister Plasterk) tijdens de UPR-sessie in Genève

vervolgens een reeks kritische adviezen over mensenrechten en privacy in relatie tot contraterrorisme door Canada, Duitsland, Spanje, Hongarije, Mexico en Rusland. In september 2017 maakte de Nederlandse regering vervolgens bekend dat het slechts het Spaanse advies uitdrukkelijk accepteert:

Take necessary measures to ensure that the collection and maintenance of data for criminal purposes does not entail massive surveillance of innocent persons. (Spain)

Privacy First beschouwt de Nederlandse acceptie van dit advies als een bindende internationale toezegging en zal de Nederlandse regering daar aan houden, bijvoorbeeld bij actuele wetsvoorstellen die hiermee in strijd zijn.

4.4 VN Mensenrechtencomité

Een vergelijkbare schaduwrapportage over de actuele Nederlandse privacy-situatie werd door Privacy First eind 2016 ingediend bij het VN Mensenrechtencomité in Genève. Dit comité houdt periodiek toezicht op de Nederlandse naleving van het VN Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (IVBPR). Naar aanleiding van onze rapportage heeft het Comité in mei 2017 o.a. de nieuwe Wiv, het camerasysteem @MIGO-BORAS (Koninklijke Marechaussee) en dataretentie (bewaarplicht telecomgegevens) geagendeerd voor de Nederlandse sessie in 2018/2019.

5. Communicatie

5.1 Massamedia

In 2017 is het mediabereik van Privacy First opnieuw gegroeid en inhoudelijk diverser geworden. Naast verzoeken om interviews wordt Privacy First steeds vaker door journalisten benaderd om achtergrondinformatie en onderzoekstips, in toenemende mate ook door buitenlandse media. Hieronder een greep uit onze Nederlandse mediamomenten in 2017:

- Dagblad van het Noorden, 17 januari 2017, “Kritiek op kentekenparkeren”

- Eindhovens Dagblad, 2 februari 2017, “Dashcambeelden steeds vaker op internet, delen in openbaar mag niet zomaar”
- RTL Nieuws, 7 februari 2017, “Met je gezicht door de controle: boarden zonder paspoort op Schiphol”
- NRC Handelsblad, 8 februari, “Wet op de inlichtingendiensten is even ingrijpend als onrijp”
- NRC.NEXT, 8 februari 2017, “Nieuwe wet op de AIVD e.a. rammelt nog aan alle kanten”
- Netkwesties, 14 februari 2017, “Rechtszaak dreigt tegen breed aangenomen WIV”
- BNR Nieuwsradio, 24 februari 2017: “Waar blijf je nog écht buiten de radar?”
- NRC Handelsblad, 25 februari 2017, “Fiscus mag geen kentekendata gebruiken”
- Volkskrant, 25 februari 2017, “Belastingdienst fout met rittencontrole leaserijder”
- Security.nl, 11 maart 2017, “Privacy First in hoger beroep tegen kentekenparkeren”
- Algemeen Dagblad, 14 maart 2017, “Data OV-chipkaart te grabbel”
- RTL Nieuws, 14 maart 2017, “AIVD mag data met buitenlandse diensten blijven uitwisselen”
- Limburgs Dagblad, 15 maart 2017, “Belastingdienst mag gegevens OV-chipkaart niet langer gebruiken”
- Twentsche Courant Tubantia, 15 maart 2017, “Belastingdienst misbruikt OV-kaart”
- Tilburgers.nl, 25 maart 2017, “Kentekenparkeren: gemeente Tilburg begint ermee terwijl Hoge Raad het torpedeert”
- Villamedia, 31 maart 2017, “Mogelijke rechtsgang om sleepnetwet Wiv”
- De Gelderlander, 22 april 2017, “Stapje voor stapje richting Big Brother”
- Algemeen Dagblad, 24 april 2017, “Privacycampagne Google in Nederland positief ontvangen”
- RTL Z, 1 mei 2017, “Krijgen we weer een parkeerkaartje achter het raam?”
- De Gelderlander, 4 mei 2017, “Geen boete Arnhem voor illegale afvalpas”
- BNR Nieuwsradio, 12 mei 2017, “2300 meldingen datalekken ‘topje van de ijsberg’”
- Computable, 15 mei 2017, “WannaCry; Microsoft boos, gevolgen vallen mee”
- Security.nl, 16 mei 2017, “Hof wil zaak over kentekenparkeren niet inhoudelijk behandelen”
- RTL Nieuws, 16 mei 2017, “Kentekenparkeren blijft voorlopig toegestaan in Amsterdam”
- Joop.nl, 16 mei 2017, “Minister Schippers, staak de aanval op privacy van patiënten”
- ANP, 16 mei 2017, “Kentekenparkeren Amsterdam blijft toegestaan”

- Algemeen Dagblad, 7 juni 2017, “Verliefd op je speaker: is dat de toekomst?”
- Algemeen Dagblad, 13 juni 2017, “‘Miljardenboetes’ voor Facebook-achtigen, maar helpt het onze privacy?”
- Algemeen Dagblad, 15 juni 2017, “Zonder alternatief klik je op ja”
- Security.nl, 27 juni 2017, “Nieuwe rechtszaak over anoniem parkeren met contant geld”
- Trouw, 30 juni 2017, “Kentekenparkeren is handig, maar maakt inbreuk op je privacy”
- RTL Nieuws, 4 juli 2017, “Camera's in kleedkamers fitnessketen Fit For Free”

Vincent Böhre (Privacy First) bij RTL Journaal, 4 juli 2017. © RTL4

- FunX Radio, 5 juli 2017, interview met Privacy First over camera's in kleedkamers van sportscholen
- Algemeen Dagblad, 7 juli 2017, “Moeten we onze smartphonecamera afplakken tegen hackers?”
- iCulture, 12 juli 2017, “Nieuwe aftapwet: dit zijn de gevolgen voor jou als Apple-gebruiker”
- Telegraaf, 12 juli 2017, “Organisaties willen aftapwet aanvechten”
- BNR Nieuwsradio, 12 juli 2017, “Rechtszaak aftapwet heeft zin”
- RTL Z, 12 juli 2017, “Omstreden 'aftapwet' gaat om meer dan aftappen: dit zijn de hoofdpunten”
- Elsevier Weekblad, 12 juli 2017, “Rechtszaak tegen staat: ‘Aftapwet hoort thuis in een militaire dictatuur’”
- BNR Nieuwsradio, 12 juli 2017, “Rechter nu aan zet over Sleepwet”
- Radio 1 (NOS), 12 juli 2017: interview met Privacy First over Sleepwet
- Volkskrant, 12 juli 2017, “Bedrijven, advocaten en privacyorganisaties naar de rechter na aanname omstreden ‘aftapwet’”

- Algemeen Dagblad, 12 juli 2017, “Iedere Nederlander wordt een BN’er met deze aftapwet”
- De Correspondent, 12 juli 2017, “Vier redenen waarom de nieuwe aftapwet een slecht idee is”

Vincent Böhre (Privacy First) bij EenVandaag, 12 juli 2017. © EenVandaag

- Metro Nieuws, 13 juli 2017, “Dit effect heeft de Aftapwet écht op jou”
- Noordhollands Dagblad, 13 juli 2017, “Aftapwet gaat veel te ver”
- De Stentor, 13 juli 2017, “Aftapwet ramp voor privacy”
- Binnenlands Bestuur, 13 juli 2017, “Arnhemse afvalpas houdt illegaal gegevens bij”
- Radio 1 (VARA), 14 juli 2017: interview met Privacy First over screening van festivalbezoekers
- NU.nl, 14 juli 2017, “Nieuwe aftapwet in Nederland, maar privacygroepen strijden door”
- FunX Radio, 16 juli 2017: interview met Privacy First over nieuwe Sleepwet
- Personal Computer Magazine, 18 juli 2017, “De staat van online privacy anno 2017”
- Parool, 19 juli 2017, “Airbnb-register beschermt verhuurder onvoldoende”
- Netkwesties, 25 juli 2017, “Autoriteit Persoonsgegevens zucht onder verloren rechtszaken en groeiende kritiek”
- Algemeen Dagblad, 25 juli 2017, “Meld Misdaad Anoniem is helemaal niet zo anoniem”
- AD/Utrechts Nieuwsblad, 26 juli 2017, “Niet meer anoniem naar IKEA”
- Binnenlands Bestuur, 26 juli 2017, “Arnhem stelt ondergrondse containers voorlopig open”
- De Gelderlander, 27 juli 2017, “Is afvalpasje nu opeens illegaal?”
- Binnenlands Bestuur, 3 augustus 2017, “Afvalpas landelijk onder de loep na uitspraak”

- RTL Nieuws, 16 augustus 2017, “Referendum tegen aftapwet haalt 10.000 handtekeningen op”
- Seniorenvoordeelpas, 24 augustus 2017, “Steeds minder contant geld”
- Financieel Dagblad, 26 augustus 2017, “Teken tegen de Sleepwet”
- Algemeen Dagblad, 1 september 2017, “Privacy wordt geschonden door OV-chipkaart met abonnement”
- RTL Nieuws, 2 september 2017, “Onzorgvuldige Belastingdienst bewaarde kentekenfoto’s veel te lang”
- Computable, 2 september 2017, “Conflict Autoriteit Persoonsgegevens en Privacy First om OV-chipkaart NS”
- Telegraaf, 2 september 2017, “Kentekenfoto’s door fiscus onterecht bewaard”
- ANP, 3 september 2017, “NS beperkt korting onterecht tot abonnees”
- BNR Nieuwsradio, 3 september 2017, “Dalurenkorting NS: discriminatie of niet?”
- Treinreiziger.nl, 3 september 2017, “Reiziger eist anoniem reizen ook met abonnement”
- Security.nl, 4 september 2017, “Raad van State onderzoekt of Autoriteit Persoonsgegevens moet optreden tegen NS”
- Trouw, 8 september 2017, “Referendum over nieuwe tapwet hangt in de lucht”
- Trouw, 8 september 2017, “Altijd en overal in beeld”
- RTL Nieuws, 16 september 2017, “60.000 handtekeningen voor referendum over aftapwet”
- Financieel Dagblad, 25 september 2017, “Programma geeft userdata door”
- OV-Magazine, 25 september 2017, “Nieuw onderzoek naar chipkaartdiscriminatie”

Zondag met Lubach over de Sleepwet, 1 oktober 2017. © VPRO

- NOS, 2 oktober 2017, “Weerstand tegen aftapwet: ‘Gewone burgers horen niet in vizier overheid’”

- Binnenlands Bestuur, 2 oktober 2017, "Scanauto's tegen foutparkeren"
- Elsevier Weekblad, 5 oktober 2017, "Nieuw referendum (over tapwet) komt eraan"
- RTL Z, 9 oktober 2017, "Wat staat er écht in de tapwet?"
- Trouw, 10 oktober 2017, "Opeens veel steun voor referendum"
- Volkskrant, 10 oktober 2017, "Dankzij deze apps kan iedereen straks meespeuren met de politie"
- Nederlands Dagblad, 10 oktober 2017, "Politie zet burger in voor opsporing en geeft cadeaus"
- RTL Nieuws, 10 oktober 2017, "Politie laat burger meespelen met levensechte game-apps: 'Een heel eng idee'"

Bas Filippini (Privacy First) bij Editie NL (RTL4), 10 oktober 2017. © RTL4

- Nu.nl, 18 oktober 2017, "Nederlandse organisaties vragen om uitstel 'aftapwet'"
- Security.nl, 27 oktober 2017, "Privacy First in beroep in zaak over anoniem betalen voor parkeren"
- Brabants Dagblad, 1 november 2017, "'Digitale slotgracht?' Niet in een vrij land als Nederland"
- RTL Nieuws, 1 november 2017, "Nederland krijgt referendum over aftapwet"
- Metro, 1 november 2017, "Referendum sleepwet wordt gehouden op 21 maart"
- ANP, 1 november 2017, "ANP REACTIES: Privacy First"
- Telegraaf, 12 november 2017, "Kentekenregistratie nu ook langs binnenwegen"
- NU.nl, 12 november 2017, "Flitspalen langs binnenwegen uitgerust met kentekenregistratie"
- Radar, 12 november 2017, "Camera's gaan ook kentekens registreren op provinciale wegen"

- Binnenlands Bestuur, 14 november 2017, “Kritiek op wetsvoorstel ANPR-camera’s”
- BNR Nieuwsradio, 20 november 2017, interview met Privacy First over opslag van data vliegtuigpassagiers (PNR)
- Radio 1, 20 november 2017, interview met Privacy First over verplichte vingerafdrukken in paspoorten
- NU.nl, 21 november 2017, “Politie mag kentekengegevens van alle voertuigen gaan bewaren”
- Computable, 22 november 2017, “Privacy First start rechtszaak tegen kentekenwet”
- Telegraaf, 23 november 2017, “Nieuwe ANPR-databank”
- BNR Nieuwsradio, 27 november 2017, “Nieuw betaalsysteem PSD2 zorgt voor vernieuwing en zorgen”
- Security.nl, 30 november 2017, “Weinig look-alike-fraude met Nederlandse paspoorten”.

5.2 Internet

De websites van Privacy First vormen onze primaire nieuws- en opiniekanalen. Naast onze Nederlandstalige website www.privacyfirst.nl is er ook het Engelstalige www.privacyfirst.eu. Beide sites worden gesponsord door de privacyvriendelijke provider Greenhost. Het aantal bezoekers op onze websites is in 2017 opnieuw gegroeid en bedraagt inmiddels in totaal meer dan 60.000 per maand (50% groei t.o.v. 2016). Ook is Privacy First met name actief op Twitter en heeft een eigen LinkedIn-groep voor professionals; zowel onze Twitter- als onze LinkedIn-aanhang groeien al jaren gestaag. Daarnaast is Privacy First actief op Facebook en blijft graag ruimte bieden voor (eventueel anonieme) gastcolumns en ingezonden artikelen op onze website(s). Wilt u graag op de hoogte blijven van alle ontwikkelingen rondom Privacy First? Meldt u dan aan via info@privacyfirst.nl !

6. Organisatie

Privacy First is een onafhankelijke, ANBI-erkende stichting die grotendeels uit vrijwilligers bestaat. De kern van de organisatie van Privacy First bestond in 2017 uit de volgende personen:

- Bas Filippini (oprichter en voorzitter)
- Paul Korremans (algemeen bestuurslid)
- Vincent Böhre (directeur en jurist)
- Martijn van der Veen (projectleider Privacy First Solutions)
- Robbie van Herwerden (juridisch onderzoeksmedewerkster)
- Simone van Dijk (themaspecialist kinderen & privacy)
- Esther Gruppen (politiek adviseur Privacy First)
- Alex Revenberg (adviseur Privacy First Solutions).

Het bestuur van Privacy First is inmiddels uitgebreid met Ancilla van de Leest en Marc Smits. Tevens verwacht Privacy First binnenkort een Raad van Advies te installeren.

De groep vrijwilligers van Privacy First groeide in 2017 opnieuw en bestaat grotendeels uit professionals die Privacy First structureel ondersteunen, zowel inhoudelijk (verschillende privacy-thema's en vertaalwerkzaamheden) als organisatorisch (ICT, fondsenwerving, PR, fotografie) en juridisch (research). Daarnaast beschikt Privacy First over een uitgebreid netwerk aan experts uit alle hoeken van de samenleving, variërend van wetenschappers, juristen en ICT'ers tot journalisten, politici en ambtenaren. Tevens zijn in 2017 bij Privacy First twee stagiaires (rechtenstudentes) actief geweest.

Het kantoor van Privacy First is sinds begin 2011 gevestigd in het Volkshotel (voormalig Volkskrantgebouw) in Amsterdam. In de zomer van 2018 zal Privacy First gaan verhuizen naar een nieuwe kantoorlocatie aan de Amsterdamse Keizersgracht.

7. Financiën

Stichting Privacy First is voor haar werkzaamheden grotendeels afhankelijk van individuele donaties en sponsoring door fondsen en advocatenkantoren. Het donateursbestand van Privacy First is de laatste jaren snel gegroeid en in 2017 zijn de inkomsten van Privacy First opnieuw gestegen (14% t.o.v. 2016). Sinds 2015 wordt Privacy First gesteund door Stichting Democratie en Media; sinds 2017 betreft dit meerjarige institutionele steun. In 2017 ontving Privacy First tevens steun van Adessium Foundation ten behoeve van onze algemene activiteiten en de Nederlandse Privacy Awards. Privacy First hoopt tevens diverse andere binnen- en buitenlandse fondsen aan zich te kunnen verbinden ter versterking en verduurzaming van onze organisatie in Nederland en (op termijn) ter operationalisering van Privacy First in het buitenland.

Zowel onze salarisadministratie als onze financiële administratie zijn in 2017 gedeeltes uitbesteed aan een extern administratiekantoor. Naast financiële steun door individuele donateurs en fondsen staat Privacy First ook open voor sponsoring door bedrijven, mits Privacy First volledig vrij en onafhankelijk kan blijven functioneren. Zo wordt Privacy First sinds 2016 materieel gesteund door ICT-bedrijf Detron middels verstrekking van benodigde computers en printers voor onze kantoorlocatie. De websites van Privacy First worden deels gesponsord door provider Greenhost en via TechSoup Nederland kan Privacy First goedkoop software (o.a. Microsoft) aanschaffen. Kaspersky sponsort sinds 2017 onze antivirussoftware. Sinds eind 2017 wordt Privacy First tevens gesteund door Voys Telecom. Zou u graag ook met uw bedrijf Privacy First willen sponsoren? Neem dan contact met ons op!

Vast beleid van Privacy First is om alle inkomsten zoveel mogelijk te besteden aan inhoudelijk relevante zaken en de operationele kosten zo laag mogelijk te houden. Onze communicatie verloopt daartoe (ook telefonisch) grotendeels via internet. Dure borrels of andere luxe zaken zijn voor Privacy First taboe. Onze campagnes en ondersteunende werkzaamheden worden deels uitgevoerd door professionele vrijwilligers. Evenementen van Privacy First worden bij voorkeur georganiseerd op onze eigen kantoorlocatie of op externe gesponsorde locaties. De processtukken in onze rechtszaken worden deels door Privacy First zelf geschreven of ondersteund middels eigen feitelijk en juridisch onderzoek. Vast beleid van Privacy First is bovendien om grootschalige rechtszaken in principe louter in coalitieverband te voeren via het Public Interest Litigation Project (PILP) en Pro Bono Connect van het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM). Dit om de kosten en financiële risico's te spreiden en de kans op juridische winst te verhogen. Op deze manier komt iedere gedoneerde euro zo effectief mogelijk ten goede aan de privacy van iedere Nederlander.

Hieronder treft u ons financiële jaaroverzicht 2017 aan. Sponsoring van rechtszaken door advocatenkantoren is hierin niet inbegrepen.

Jaaroverzicht	2017	2016 (euro)
Inkomsten:		
Donaties	91.455	77.281
Onderhuur	400	3.200
Overige inkomsten	-	116
Uitgaven:		
Personeelskosten	63.137	46.458
Juridische kosten	14.006	8.677
Huisvesting	4.980	5.350
Evenementen	2.340	2.211
Websites	1.667	1.090
Reiskosten	1.610	3.720
Bancaire en verzekeringskosten	825	808
Communicatiekosten	767	713
Representatiekosten	758	378
Werkkostenregeling	454	-
Postbus en frankeringskosten	431	335
Opleidingskosten	-	707
Abonnementen	253	-
Kantoorkosten	232	1.136
Overige kosten	868	185

Wilt u Privacy First graag steunen? Maak dan een donatie over naar IBAN: NL95ABNA0495527521 (BIC: ABNANL2A) t.n.v. Stichting Privacy First te Amsterdam, of steun ons anoniem via de [donatiepagina](#) op onze website. Privacy First is erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Uw giften aan Privacy First zijn daarom belastingaftrekbaar.

Postbus 16799
1001 RG Amsterdam
Telefoon: 020-8100279
Email: info@privacyfirst.nl
Website: www.privacyfirst.nl

Privacy First is ingeschreven in het Stichtingenregister van de KvK Amsterdam onder nr. 34298157.
RSIN/fiscaal nummer: 819211710.